

ARCHEOLOGIENOTA

PAANDERSTRAAT EN LEENRIESTRAAT TE WAREGEM

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 2340

Rapport opgemaakt door:

Mevrouwhofstraat 1a

263511 Hasselt

Projectcode:

Intern: 39534

Extern: WAR3033

AOE: 2024K131

1 INLEIDING

Er wordt voor de aanleg van DWA- en RWA-leidingen om de vuilvracht af te koppelen van het bestaande regenwaterstelsel ter hoogte van Paanderstraat en Leenriestraat te Waregem (provincie West-Vlaanderen) een bodemingreep beoogd van ca. 7.267,1 m². Deze ingreep overschrijdt de wettelijk bepaalde grenswaarden van 7.267,1 m² voor een zone woongebied, woongebied met landelijk karakter, dagrecreatiegebied en agrarisch gebied, waardoor het Onroerend Erfgoeddecreet (art. 5.4.) de opmaak van een archeologienota verplicht ter evaluatie en waardering van het archeologisch potentieel van het betrokken bodemarchief.

Het verslag van resultaten van deze archeologienota kon echter geen afdoende uitspraken doen inzake het archeologisch potentieel van het bodemarchief ter hoogte van het onderzoeksgebied. Aan de hand van bestaande en ontsloten landschappelijke, archeologische, historische, iconografische en cartografische gegevens werd de kans op het aantreffen van archeologische resten reëel bevonden. Dit bleek hoofdzakelijk uit:

- Er zijn tijdens archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem in de directe omgeving sporen gevonden uit het Neolithicum, Romeinse tijd, middeleeuwen en nieuwste tijd. De middeleeuwen waren hierbij het sterkst vertegenwoordigd. Verder zijn er ook enkele locaties gekend op basis van bijvoorbeeld cartografische bronnen, hierbij waren eveneens de middeleeuwen het sterkst vertegenwoordigd. Op basis van deze informatie bestaat de kans om resten en/of sporen van menselijke aanwezigheid uit meerdere perioden aan te treffen ter hoogte van het projectgebied. Er werd omwille van de hoge kans op het aantreffen van conventionele toxische explosieven een CTE-risico analyse uitgevoerd voor het projectgebied om het risico in te kunnen schatten. Op basis van het historisch onderzoek en de exacte ligging van het projectgebied kan gesteld worden dat er slechts een heel kleine kans is op het aantreffen van conventioneel toxische explosieven uit WO II.
- Uit historisch en landschappelijk onderzoek blijkt dat het projectgebied reeds voor een groot in gebruik was als wegnis vanaf 1745-1748. Door de modernisering van de wegnis voor onder meer de aanleg van nutsleidingen, fiets- en voetpaden of gewoon een anders soort verharding, hebben reeds bodemverstoringen plaats gevonden. Op basis van geplaatste boringen door Labo Devlieger - Van Vooren nv kan vastgesteld worden dat de wegnis ter hoogte van boringen 1,2 en 4 bestaat uit beton van 17-18 cm dik met daaronder een laag steenslag van 41-48 cm dik. In het zuidelijk deel van de Paanderstraat (boring 3) is de betonlaag 12 cm dik en de steenslag-laag 28 cm. De onderliggende bodem bestaat uit lemig zand. Landschappelijk gezien is het projectgebied gelegen op een heuvelrug, maar heeft het een redelijk vlak verloop. De Quartaire sedimenten bestaan er uit eolisch zand (*ELPw*) uit het Weichseliaan en/of hellingsafzettingen uit het Quartair (*HQ*), afgezet op fluviaatiele afzettingen van het Weichseliaan (*FLPw*). Verder is de bodem over het algemeen opgebouwd uit bebouwde zones en matig droge tot matig natte lemige zandgronden. In het zuidelijk deel van het projectgebied worden matig gleyige zandleemgronden met een sterk gevlekte textuur B-horizont verwacht. Hier bevindt de B-horizont zich op een diepte tussen ca. 50 en 130 cm-mv. in het oostelijk deel van het projectgebied worden matig natte lichte zandleemgronden met een verbrokkelde textuur B-horizont verwacht. Vanaf 30 cm-mv bevindt zich hier de B-horizont die vanaf ca. 80 cm-mv verbrokkeld is. In het noordelijk deel staan meerdere bodemkarteringen weergegeven, die voornamelijk matig droge lemige zandgronden zijn met voornamelijk een verbrokkelde textuur B-horizont. Indien de B-horizont niet verdwenen is wordt deze verwacht vanaf een diepte van ca. 75-90 cm-mv. Er kan dus niet met zekerheid gesteld worden dat indien de bodemopbouw bewaard is, er nog een B-horizont aangetroffen kan worden.

Deels omdat de huidige verstoringdiepte niet gekend is en deels omdat er, zeker in het noordelijk deel, geen B-horizont meer verwacht wordt. De huidige toestand bestaat uit een wegenis (deels uit asfalt en deels uit betonplaten) met bermen uit gras, kiezeltjes en kasseien. Ter hoogte van perceel 0123/00T002 bestaat het terrein vooral uit verharding en deels uit gras. Het terrein is mogelijk reeds verstoord voor de aanleg van de tennisvelden. De initiatiefnemer plant het afkoppelen van de vuilvracht van het bestaande regenwaterstelsel ter hoogte van de Paanderstraat en Leenriestraat. Dit gebeurt door het aanleggen van een DWA-leiding in de Paanderstraat. Deze zal via de Leenriestraat aansluiten op de reeds bestaande riolering te Beveren-Dries. Hierbij zal ook één pompstation gerealiseerd worden. Daarnaast zal het regenwater dat afkomstig is van de Paanderstraat aangesloten worden op de gracht in de Leenriestraat. Hiervoor zal een nieuwe RWA-leiding geplaatst worden. De aan te leggen leidingen hebben een diameter van 250 en 500 mm. De diepte waarop deze aangelegd worden varieert tussen 58 en 322 cm-mv (exclusief de archeologische buffer van 50 cm) en de breedte van de aanleg sleuven bedraagt 1,25 en 1,50 meter. De diepste verstoring komt van het pompstation en bedraagt 4,52 m-mv (exclusief de archeologische buffer van 50 cm). Dit zal slechts beperkt blijven op een oppervlakte van 1,60 x 2,60 meter met een buffer voor de uitgraving van ca. 50 cm wat maakt dat de uitgraving plaatsvindt over een oppervlakte van 2,10 x 3,10 meter.

- Op basis van de bovenstaande argumenten wordt besloten dat er een gemiddeld potentieel tot kennisvermeerdering is voor het projectgebied. Ter hoogte van de wegenis zullen RWA- en DWA-leidingen van respectievelijk 500 en 250 mm diameter aangelegd worden deze worden geplaatst in aanleg sleuven van 1,50 en 1,25 meter breed. De leidingen zullen naast elkaar gelegd worden. De leidingen zullen op een variërende diepte tussen 58 en 222, en 141 en 322 cm-mv aangelegd worden (exclusief de archeologische buffer van 50 cm). Op perceel 0123/00T002 zal een pompstation gerealiseerd worden met rondom verharding. Dit heeft een totale oppervlakte van 6,2 x 5 meter waarbij het merendeel bestaat uit de verharding met een diepte van 20 cm-mv (exclusief de archeologische buffer van 50 cm). Het pompstation heeft een oppervlakte van 1,6 x 2,6 meter en is 4,52 m diep (exclusief de archeologische buffer van 50 cm). Deze verstoring is dus zeer beperkt in oppervlakte, zelfs met een buffer van 50 cm voor de uitgraving ervan. De parkeerzone, die zich binnen openbaar domein bevindt, heeft een oppervlakte van 6,23 m op 10,61 m en zal een verstoringdiepte hebben van 60 cm-mv (exclusief de archeologische buffer van 50 cm). Eventueel verder onderzoek zou daarom slechts een beperkt ruimtelijk inzicht verschaffen en bijgevolg weinig vermeerdering van het kennispotentieel tot gevolg hebben ten opzichte van de kosten die voor verder archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem en/of werfbegeleiding nodig zijn. Daarnaast is de breedte van de aanleg sleuven 1,25 en 1,50 meter waardoor verder onderzoek slechts een versnipperd beeld zou kunnen opbrengen.

2 GEMOTIVEERD ADVIES

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt geoordeeld dat de huidige bureaustudie afdoende is omwille van het beperkt ruimtelijk inzicht dat mogelijk is omwille van de lange smalle aanlegseuven waarbij enkel een zeer versnipperd beeld bekomen kan worden. Deze vaststelling doet ons concluderen dat verder archeologisch onderzoek niet aan te raden is en wordt er aldus gepleit voor 'geen maatregelen' voor het projectgebied zodoende omkaderd in het Programma van Maatregelen.

3 BIJKOMENDE BEPALINGEN

3.1 VONDSTMELDING

Volgens het Onroerenderfgoeddecreet is een toevalsvondst een vondst die **toevallig** aan het licht komt, dus niet tijdens een archeologisch onderzoek of door het zoeken met een metaaldetector. Het onderzoek van deze toevalsvondsten en de vondstcontext kan belangrijke wetenschappelijke kennis over het verleden van de mens en zijn leefomgeving opleveren.

Voer je graafwerken, bouwwerken, landbouwactiviteiten, ... uit en vind je onverwacht sporen of voorwerpen waarvan je vermoedt dat ze een historische waarde hebben? **Meld deze vondst dan binnen de 3 dagen aan het agentschap Onroerend Erfgoed** via het digitale vondstmeldingsformulier: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/vondstmeldingen/toevalsvondsten/formulier>. Het is niet altijd eenvoudig om een archeologische toevalsvondst te herkennen. Treffende voorbeelden zijn massieve natuurstenen funderingen, menselijke skeletresten in en rond een kerk, een waterput, houten palen van een brug, bakstenen muren en vloeren, een beerput, ... Als je twijfelt, meld je je vondst beter hoe dan ook!

Vind je **menselijke resten**, staak dan onmiddellijk de graafwerken. Ook wanneer je twijfelt of het aangetroffen botmateriaal menselijk van oorsprong is. Verwittig in eerste instantie de politie (op het noodnummer 112). De politie komt ter plaatste en zal de nodige vaststellingen doen. Indien nodig verwittigen zij het parket. Concludeert de politie na het onderzoek dat het geen verdacht overlijden is, maar een vondst met archeologische waarde, dan melden zij de toevalsvondst aan het agentschap Onroerend Erfgoed. Het agentschap brengt de vinder, zakelijkrechthouder en gebruiker van het terrein en de betrokken gemeente op de hoogte van de vondst en de juridische gevolgen. De verdere procedure en termijnen verlopen zoals bij een gewone archeologische toevalsvondst.¹⁷

---

¹⁷ <https://www.onroerenderfgoed.be/ik-wil-een-toevalsvondst-melden>

4 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General Director		28/11/2024
Glenn De hooghe	Business Unit Manager		28/11/2024
Melissa Lamberts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		28/11/2024